

CHILD PSYCHOLOGY AND CHILD CARE - B

Note : Attempt *one* question each from Sections A, B, C and D carrying 10 marks each. Section E is compulsory consisting of 10 short answer type questions carrying 2 marks each.

(SECTION-A)

- I. Define Child Development and discuss its objectives.
- II. Discuss the importance of Motor Development in child's life. Write down about Arm and Hand skills of the child.

(SECTION-B)

- III. Define Social Development. What role Family plays in the social development of the child ?
- IV. Define Personality. Describe the chief factors affecting it.

(SECTION-C)

- V. Distinguish between Breast feeding and Bottle feeding.
- VI. Describe Prenatal development and factors affecting it.

(SECTION-D)

- VII. Describe any two Digestive disturbances among children.

- VIII. Stealing is a common form of behavioural problem among children. Explain.

(SECTION-E)

- IX. Write short notes on the following :

(a) Flu	(b) Useful and harmful aspects of Anger.
(c) Principles affecting Physical Development.	
(d) Factors affecting Language Development.	
(e) Curiosity	(f) Define Weaning.
(g) Constipation	(h) Thumb-sucking.
(i) Socialization	(j) How can we define Emotion ? (2×10=20)

(PUNJABI VERSION)

ਨੋਟ : ਭਾਗ A, B, C ਅਤੇ D ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 10 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ E ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿੱਚ 10 ਸੱਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 2-2 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

(ਭਾਗ-A)

- I. ਬਾਲ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਉੱਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।
- II. ਕਿਰਿਆਤੁਮਕ ਵਿਕਾਸ ਥੱਚੇ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ? ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ। ਬਾਂਹ ਅਤੇ ਹੱਥ ਦੇ ਕੌਸਲਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖੋ।

(ਭਾਗ-B)

- III. ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ। ਥੱਚੇ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ?
- IV. ਵਿਅਕਤਿੱਤਵ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ। ਵਿਅਕਤਿੱਤਵ ਵਿਕਾਸ ਉੱਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

- V. ਮਾਂ ਦਾ ਦੁੱਧ ਚੁੰਘਾਉਣ ਅਤੇ ਬੋਤਲ ਤੋਂ ਦੁੱਧ ਪਿਆਉਣ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ। (ਭਾਗ-C)
- VI. ਜਨਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ। (ਭਾਗ-D)
- VII. ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋ ਪਾਚਨ ਵਿਘਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
- VIII. ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚੇਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੱਸਿਆ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਲਿਤ ਕਿਸਮ ਹੈ। ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। (ਭਾਗ-E)
- IX. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਤੇ ਸੰਬੰਧ ਨੋਟ ਲਿਖੋ:
- (a) ਫਲੂ
(c) ਸਰੀਰਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿੱਧਾਂਤ।
(e) ਉਤਸੁਕਤਾ
(g) ਕਬਜ਼ਾ
(i) ਸਮਾਜੀਕਰਣ
- (b) ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਲਾਭਦਾਇਕ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਪਹਿਲੂ।
(d) ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕ।
(f) ਦੁੱਧ ਛੁਡਾਉਣ (Weaning) ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ।
(h) ਔਗਠਾ ਚੂਸਣਾ।
(j) ਸੰਵੰਗ (Emotion) ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? (2×10=20)